

26/4

Stockholms högskolas omdiskuterade professur

i klassisk språkvetenskap och kulturforskning med särskild hänsyn till latinska språket blev icke tillsatt vid högskolestyrelsens sammanträde för någon tid sedan; ärendet bordlades. Detta var i och för sig förvånande; såväl fakulteten som lärarrådet hade i anslutning till de sakkunnigas majoritet tagit bestämd position för en av de sökande, docent Wistrand. Verkligt uppseendeväckande är

emellertid bordläggningens orsak: Stockholms stads representanter i styrelsen begärde utnämning av en sökande vilken både av sakkunnigmajoriteten, fakulteten och lärarrådet placerats efter sina tre medsökande. Även detta förhållande är likväl förklarligt med hänsyn till att olika meningar gjorts gällande om professurens beskaffenhet. Ytterligt betänkligt är däremot att vissa representanter för Stockholms stad antydde att anslaget till professuren skulle dras in, därest icke styrelsemajoriteten följde kommunalmännens önsksningar. Såsom tidningen Dagen redan framhållit är detta handlingsätt ett försök att inkräkta på högskolans frihet. I konsekvens med detsamma skulle tillsättandet av professurerna vid Stockholms högskola vara beroende av de kommunala myndigheterna, icke av de skilda vetenskapliga instanserna. Att högskolestyrelsens majoritet föll undan för denna påtryckning är högst beklagligt, men måste ses mot bakgrunden av högskolans totala ekonomiska beroende av Stockholms stad. Det är att hoppas att de kommunala representanterna i styrelsen bestämmer sig för att uppträda lojalt: att, om de så finner riktigt, rösta på en annan kandidat än den i första rummet uppsatte, men att icke hota med represalier om de överröstas. Borgarrådet Tomson är såsom högste ledare av stadens kulturförvaltning självfallet i särskild grad skyldig att verka för en lösning som icke innebär ett åsidosättande av den vetenskapliga friheten och självstyrelserätten.

D. N.
27/4 1947

Svenskarna och religionen

Gallupundersökningen rörande religiösa frågor har trots sin med nödvändighet schematiska karaktär givit resultat av stort intresse. Den överväldigande anslutningen till vissa grundläggande religiösa föreställningar är uppenbar. Av de tillfrågade förklarar sig 83 procent tro på en Gud; endast 8 procent besvarar frågan nekande. Av dem som tror på en Gud anser nära 80 procent att Gud ingriper i människornas liv, medan blott 7 procent svarar nej och 13 procent är ovissa. Frågan "Tror ni att det är slutet på

allt för en människa när hon dör?" lär väl av de flesta ha uppfattats som gällande ett personligt liv efter döden; 49 procent har svarat bestämt nej på frågan och alltså deklarerat sin tro på något slags liv efter detta, medan blott 17 procent svarat bestämt ja; över en tredjedel svarar obestämt eller inte alls.

Redan dessa siffror inbjuder till kommentarer. Särskilt anmärkningsvärt är att av de gudstroende så många (minst omkring 40 procent) ställer sig obestämda eller tvivlande till den kristna dogmen om ett evigt liv. Detta ger — liksom de många nejsvaren på frågan om Guds ingripande i människornas liv — anledning att anta att de svarande utgår från högst skilda gudsbegrepp och att en stor del av dem icke avser den kristna gudsföreställningen. En mera differentierad frågeserie skulle här kunna ge närmare upplysningar. Det sannolika är att med ett accepterande av de allmännaste religiösa momenten ofta kombineras en tvivlande eller negativ inställning till de mera utformade och konkreta kristna tankegångarna. En deism, en vag gudstro av det slag som redan på 1700-talet i stor utsträckning ersatte mera preciserade föreställningar, spelar efter allt att döma en stor roll i det svenska tros livet.

Det tidigare icke redovisade detaljmaterialet innehåller åtskilligt av värde. Påtaglig är den betydande skillnaden mellan olika åldrar. Särskilt starkt framträder denna i svaren på frågan om döden innebär slutet för människan. Ett negativt svar på denna fråga ges i åldersgruppen 20—29 år av 36 procent, i åldersgruppen 30—49 år av 47 procent, i åldersgruppen 50—64 år av 54 procent och i åldersgruppen över 65 år av icke mindre än 71 procent. Inom samma åldersgrupper förklarar sig respektive 24, 18, 13 och 9 procent icke tro på någon form av ett liv efter döden. Dessa siffror skulle kunna tolkas på det sättet att irreligiositeten successivt växer och att alltså generation efter generation trosföreställningarna mister sin makt. Men de kan också tolkas på ett helt annat sätt; med stigande ålder uppstår ökat behov av religion (eller, om man så vill, ökad förståelse för de religiösa sanningarna), och en stor del av de ungdomar som nu deklarerar sin otro kan därför inom några år eller årtionden väntas ändra mening. En intensiv undersökning skulle måhända kunna klarlägga vilken av dessa båda tolkningar som ligger sanningen närmast. Något stöd för talet om religiös väckelse just bland ungdomen ger i varje fall uppgifterna inte.